



Brussel, 16.1.2023
COM(2023) 24 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD,
HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN
DE REGIO'S**

Voortgangsverslag Nieuw Europees Bauhaus

Inhoudsopgave

Table of Contents

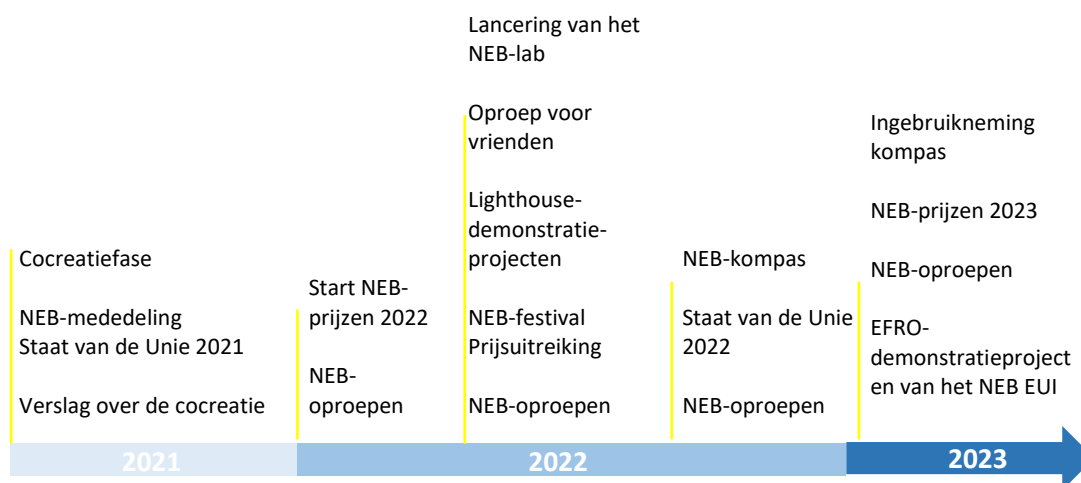
1. Samenvatting	2
2. NEB-financiering.....	5
3. Uitvoering door de lidstaten	9
4. Invloed van het NEB op de EU-beleidsomgeving.....	11
4.1 Het NEB in de beleidsvorming van de EU	11
4.2 De Commissie voegt de daad bij het woord	13
5. Onderwijs en vaardigheden	14
6. Groeiende gemeenschap van pleitbezorgers en uitvoerders.....	15
6.1 Partners.....	16
6.2 Vrienden.....	18
6.3 Rondetafelconferentie op hoog niveau	19
6.4 Nationale contactpunten	20
7. Nieuw Europees Bauhaus-lab	21
7.1 Door de Commissie aangestuurde projecten	22
7.2 Door de gemeenschap aangestuurde projecten	24
8. De Nieuw Europees Bauhaus-prijzen 2021 en 2022	25
9. Voorlichting, betrokkenheid van burgers, evenementen.....	27
9.1 Voorlichting en betrokkenheid van burgers	27
9.2 NEB-evenementen	27
9.2.1. Nieuw Europees Bauhaus-festival 2022	28
9.2.2 Andere NEB-gerelateerde evenementen van de Europese Commissie	30
9.2.3 NEB-gerelateerde evenementen buiten Europa	32

1. Samenvatting

Het Nieuw Europees Bauhaus (NEB) werd opgezet om de Europese Green Deal te vertalen in tastbare veranderingen op zo'n manier dat ons dagelijks leven wordt verbeterd, in gebouwen, in openbare ruimten, maar ook op het gebied van mode en meubilair. Het Nieuw Europees Bauhaus wil een nieuwe levensstijl creëren die duurzaamheid combineert met goed design, waarbij minder koolstof nodig is en die inclusief en betaalbaar is voor iedereen, met respect voor de diversiteit die bestaat binnen Europa en daarbuiten.

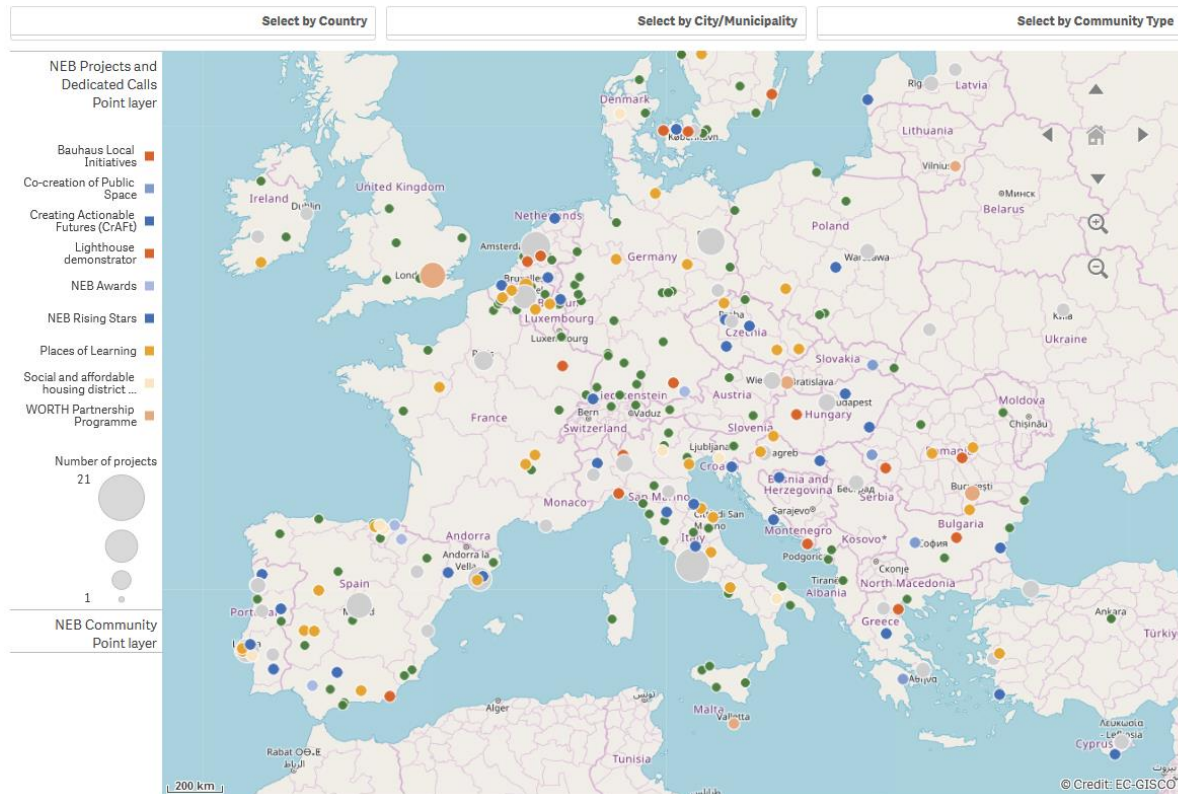
Slechts twee jaar na de lancering is het NEB uitgegroeid tot een aanjager voor de transformatie van de Europese Green Deal, die borg staat voor sociale inclusie en participatie. Het initiatief is uitgegroeid tot een beweging met een actieve en groeiende gemeenschap in alle EU-lidstaten en daarbuiten.

Tegelijkertijd is het NEB, dankzij een ruime financiering uit verschillende EU-programma's, begonnen met het doorvoeren van concrete veranderingen in het veld. In 2022 werden de eerste zes NEB-demonstratieprojecten geselecteerd en werd begonnen met de uitvoering ervan. In 2023 komen daar nog tien projecten bij. Hoewel het NEB niet over een specifiek EU-programma beschikt, werd al ruim 100 miljoen EUR geïnvesteerd in NEB-projecten die worden ondersteund door verschillende MFK-programma's zoals Horizon Europa, het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO), LIFE, het programma voor de interne markt en Digitaal Europa. Het NEB besteedde bijzondere aandacht aan de ondersteuning van kleinere initiatieven en projecten, bijvoorbeeld met de NEB-prijzen die reeds aan 38 projecten zijn toegekend.



Met 600 officiële partnerorganisaties, van EU-brede netwerken tot lokale initiatieven, bereikt het NEB miljoenen burgers. Het initiatief wist mensen met verschillende achtergronden samen te brengen – van kunstenaars en ontwerpers, de culturele en creatieve sectoren en instellingen voor cultureel erfgoed, tot onderwijzers, wetenschappers en innovatoren, lokale en regionale overheden en burgerinitiatieven – en zij spelen stuk voor stuk een cruciale rol bij de verwezenlijking van het NEB. Zo steunen de vrienden (bedrijven en overheidsinstanties) het initiatief op vele manieren, onder meer door particuliere investeringen. Het netwerk van nationale contactpunten verspreidt het NEB rechtstreeks ter plaatse. In het desbetreffende hoofdstuk vindt u voorbeelden van de uitvoering in de lidstaten.

Naast de acties, evenementen en projecten die de Commissie zelf op poten heeft gezet, heeft het NEB ook een groot aantal lokale, regionale en nationale actoren aangemoedigd en geïnspireerd om hun eigen NEB-initiatieven op te zetten. Het is onmogelijk om ze allemaal in het verslag te vermelden, maar de meeste NEB-projecten en -gemeenschappen zijn opgenomen in het **NEB-dashboard**¹, een interactieve kaart die zal evolueren naarmate de NEB-gemeenschap verder groeit.



Het NEB heeft niet alleen een eigen beweging gecreëerd, maar ook anderen geïnspireerd om de handen ineen te slaan rond de NEB-waarden. Zo heeft de Europese houtsector **Wood4Bauhaus**² gelanceerd, een open platform om de bouwsector en alle betrokken belanghebbenden te bereiken. De onlangs opgerichte **European Fashion Alliance**³ is een ander voorbeeld van een grensoverschrijdend initiatief dat is geïnspireerd op het NEB. De toonaangevende Europese creatieve modeorganisaties hebben een alliantie gevormd om een bloeiend, duurzaam en inclusief Europees mode-ecosysteem te bevorderen.





Dit zijn slechts enkele voorbeelden van de bijdrage die het NEB levert aan de transformatie van onze economie en samenlevingen en aan het verwezenlijken van onze klimaatdoelstellingen. Het NEB ondersteunt ook andere beleidsinitiatieven van de Commissie, zoals de herziening van de verordening inzake bouwproducten of de transformatietrajecten van verschillende ecosystemen. In 2023 zal het NEB ter gelegenheid van het Europees Jaar van de Vaardigheden de NEB Academy ontwikkelen, met opleidingen op het gebied van duurzaam bouwen, circulariteit en biobaseerd materiaal om de transformatie van de sector te versnellen.

¹ Dashboard: <https://web.jrc.ec.europa.eu/dashboard/NEB/>

² <https://wood4bauhaus.eu/>

³ <https://www.europeanfashionalliance.org/>

Het NEB is uitgegroeid tot een geloofwaardig en krachtig verhaal van een transformatie waarbij niemand achteropraakt. Het NEB communiceert via verschillende communicatiekanalen rechtstreeks met de burgers. Om zijn invloed verder uit te breiden, krijgt het NEB in 2023 een eigen LinkedIn-account.

			
Website	Andere onlineplatforms	Instagram	Nieuwsbrieven
298 200 bezoeken aan websites	110 000 bezoeken aan het NEB-prijzenplatform in 2022	24 700 volgers	27 300 abonnees op de maandelijkse nieuwsbrief
792 500 pagina's bekeken in het afgelopen jaar	49 910 bezoekers van het NEB-festivalplatform in de twee weken rond het evenement	37 900 Interacties in het afgelopen jaar	1 000 ontvangers van wekelijkse updates
[Sinds de lancering: 624 000 bezoekers 1 881 400 pagina's bekeken]		272 gemiddelde interacties per post	

Om het NEB concreet te maken, zijn duidelijke criteria voor de beoordeling van projecten en initiatieven nodig. Samen met dit verslag publiceert de Commissie het NEB-kompas, een eerste evaluatie-instrument waarmee projectleiders het NEB-niveau van hun projecten kunnen controleren. Het kompas licht toe waar de drie NEB-waarden duurzaam, inclusief en mooi voor staan en hoe ze kunnen worden geïntegreerd en gecombineerd met de werkingsprincipes van participatie en transdisciplinariteit. Op basis van dit kompas zullen meer gedetailleerde beoordelingsinstrumenten worden ontwikkeld, in eerste instantie voor de bebouwde omgeving. De eerste resultaten zullen naar verwachting in 2024 beschikbaar komen.

De Commissie zal blijven werken aan het **wegnemen van belemmeringen**, onder meer van bureaucratische en juridische aard, voor mensen die ter plaatse lokale initiatieven ontplooiën. In dit verband zal de **regelgevingsanalyse** van het NEB-lab in 2023 de eerste resultaten opleveren, bijvoorbeeld met een workshop over biogebaseerde bouwmaterialen, waarbij ook een verband zal worden gelegd met de NEB Academy. De Commissie zal via het NEB-lab-project voor **innovatieve financiering** blijven zoeken naar nieuwe oplossingen om kleinere structuren te financieren die moeite hebben om toegang te krijgen tot bestaande EU-financieringsregelingen.

Het NEB wil burgers inspireren en hen alle vertrouwen geven om hun stem te laten horen en zich te laten gelden. Een van de belangrijke taken van het NEB blijft dan ook om regio's en landen die tot dusver weinig NEB-activiteiten ontplooiën, nauwer te betrekken en in de gemeenschap ondervertegenwoordigde sectoren, waaronder de sociale economie en de jongere generaties, te benaderen. Het NEB zal ook nog nauwer gaan samenwerken met de creatieve en culturele sectoren vanwege hun cruciale rol bij het initiatief, met name bij de integratie van de waarde "mooi" en de verspreiding van nieuwe betekenissen.

De Commissie zal het NEB daarnaast ook blijven mainstreamen in EU-programma's, eventueel onder gedeeld beheer in het kader van het cohesiebeleid, en meer financiering vrijmaken voor het initiatief.

In 2023 en 2024 zal uit hoofde van de missies en clusters van Horizon Europa 106,3 miljoen EUR aan financiering worden toegewezen via specifieke oproepen in het kader van het NEB. In het kader van het **Europees Jaar van de Vaardigheden** zullen de NEB-prijzen in 2023 vooral in het teken staan van onderwijs, en kan er niet alleen worden meegedongen vanuit de lidstaten van de EU, maar ook vanuit de landen van de Westelijke Balkan.

Het NEB zal zijn vleugels steeds verder uitslaan en op zoek gaan naar partners elders in de wereld.

De Europese Commissie zal het NEB blijven stimuleren en promoten, in het volste vertrouwen dat de enthousiaste NEB-gemeenschap de beweging organisch zal laten groeien en dat de EU-instellingen en nationale autoriteiten die ontwikkeling zullen ondersteunen en faciliteren, zodat de nieuwe Europese Green Deal iedereen een toekomst biedt die inclusief, mooi en duurzaam is.

2. NEB-financiering

Een van de belangrijkste uitdagingen voor het NEB-initiatief was het mobiliseren van middelen om innovatieve en transdisciplinaire projecten te ondersteunen en te stimuleren die de NEB-waarden belichamen en ter plaatse uitvoering geven aan de Green Deal. Er is bijzondere aandacht besteed aan innovatie, het verband tussen cultuur en technologie en de financiering van kleinere initiatieven en projecten.

Verschillende EU-programma's hebben de krachten gebundeld voor de uitvoering van het initiatief. De twee belangrijkste pijlers zijn Horizon Europa en het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO). Ook het programma voor de interne markt, het programma Digitaal Europa en het LIFE-programma⁴ dragen hun steentje bij. Dankzij de succesvolle mobilisatie van de verschillende EU-programma's werd de uitvoering van het NEB in 2021 en 2022 ondersteund door een reeks specifieke oproepen, voor een totaalbedrag van 106,3 miljoen EUR. Het NEB-initiatief fungeerde als een spil en pleitbezorger van de reeds bestaande financieringsmechanismen en beleidsprogramma's. Een overzicht van de oproepen is te vinden in de onderstaande tabellen, uitgesplitst naar transformatiegebied⁵.

Zoals beschreven in de mededeling over het Nieuw Europees Bauhaus, streeft het NEB naar **tastbare veranderingen in het veld**, een **faciliterend ecosysteem voor innovatie**, alsook naar producten en diensten die de levenskwaliteit van onze burgers verbeteren en tegelijkertijd bijdragen tot **mentaliteitsveranderingen** op lange termijn. Deze ambities komen ook tot uiting in de doelstellingen van de eerste generatie specifieke oproepen. De zes **lighthouse-demonstratieprojecten van het NEB** zullen worden uitgevoerd op 14 locaties (12 EU-lidstaten: België, Denemarken, Duitsland, Griekenland, Italië, Kroatië, Letland, Nederland, Portugal, Slovenië, Tsjechië en Zweden, alsmede in Noorwegen en Turkije). De initiatieven hebben betrekking op renovatie van gebouwen, circulariteit, kunst, cultureel erfgoed, onderwijs, slimme steden, kustgebieden, stads- en platteland vernieuwing enz. Met de zes demonstratieprojecten worden ingrijpende transformaties nagestreefd, met tastbare resultaten die kunnen worden aangepast en waaruit lering kan worden getrokken in andere contexten, hetgeen langetermijnvoordelen oplevert.

⁴ Andere EU-programma's, zoals Creatief Europa, Erasmus+ en het Europees Solidariteitskorps, nemen het Nieuw Europees Bauhaus op als aanvullend contextueel element of als prioriteit, waardoor geïnteresseerde aanvragers hun projecten aan het initiatief kunnen koppelen.

⁵ Meer informatie over de NEB-oproepen 2021-2022 en een prognose van de voor 2023-2024 beschikbare financiering is te vinden in bijlage 1.

De tweede generatie demonstratieprojecten zal volgen in het kader van het **Stedelijk Europa-initiatief**, dat onderdeel vormt van het Cohesiebeleid. Voor de in het najaar van 2022 gelanceerde oproep zal tot 50 miljoen EUR uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling worden vrijgemaakt om innovatieve NEB-oplossingen voor stedelijke uitdagingen te ondersteunen, onder meer op het gebied van: bouw en renovatie in een geest van circulariteit en koolstofneutraliteit, behoud en transformatie van cultureel erfgoed, aanpassing en transformatie van gebouwen met het oog op betaalbare huisvestingsoplossingen, en vernieuwing van stedelijke ruimten.

In juli 2022 hebben de Commissie en de Europese Investeringsbank bovendien een nieuw financieel instrument gelanceerd: het **“territoriale ontwikkelingsmodel voor het Nieuw Europees Bauhaus”**. Dit vrijwillige instrument zal beheersautoriteiten van het cohesiebeleid helpen bij het opzetten van financiële instrumenten en het mobiliseren van cohesieprogramma's om publieke en private middelen vrij te maken ter ondersteuning van NEB-projecten.

Met de oproep **Steun voor lokale Nieuw Europees Bauhaus-initiatieven** komt het cohesiebeleid tegemoet aan de noodzaak om lokale overheden beter toe te rusten om lokale transformatieprocessen via het NEB te faciliteren. Deze oproep richt zich tevens op NEB-transformaties van fysieke ruimten, ook in plattelandsgebieden. Twintig kleine en middelgrote gemeenten krijgen nu op maat gesneden, multidisciplinaire ondersteuning door deskundigen om hun NEB-ideeën in de praktijk om te zetten, met projecten die uiteenlopen van nieuwe kunstcentra en creatieve werkplekken, de inclusie van de Roma, tot de regeneratie van in onbruik geraakte industrieterreinen.

Naast rechtstreekse financiering voor NEB-projecten in het kader van het cohesiebeleid heeft de Commissie onder leiding van commissaris Ferreira met alle 27 lidstaten partnerschapsovereenkomsten en programma's ondertekend voor de uitvoering van de **cohesiefondsen voor de periode 2021-2027**, die specifieke verwijzingen naar het NEB bevatten. Deze verdergaande toezeggingen van de lidstaten voor de ondersteuning van het Nieuw Europees Bauhaus in **cohesiebeidsprogramma's** maakt de weg vrij voor een brede implementatie van het NEB op regionaal en lokaal niveau in de periode 2021-2027. Specifieke operationele programma's voorzien reeds in steun voor concrete NEB-projecten, zoals het Fonds voor een rechtvaardige transitie in een van de Duitse steenkoolgebieden in de regio Saksen-Anhalt.

Een andere belangrijke dimensie voor de transformatie van onze leefruimten en levensstijlen houdt verband met industriële ecosystemen. Het NEB ondersteunt ook de ontwikkeling van innovatieve producten en diensten, waaronder **digitale oplossingen voor het NEB**. Het aanwenden van digitale oplossingen ter ondersteuning van NEB-initiatieven wordt steeds belangrijker en maakt deel uit van het **project digiNEB.eu**, dat de digitale en de NEB-gemeenschappen nader tot elkaar wil brengen en alle NEB-belanghebbenden in de EU vertrouwd maakt met digitale oplossingen door een pan-Europees digitaal NEB-ecosysteem tot stand te brengen.

Het NEB-initiatief ondersteunt niet alleen innovatie in de zin van nieuwe technische en technologische ontwikkeling, maar buigt zich ook over mengvormen van nieuwe en traditionele technologieën of een aanpassing van lokale ambachten en kennis. Zo werden bij de eerste specifieke NEB-oproep van het **Worth Partnership Project II** 65 partnerschappen met bedrijven gesloten voor het ontwikkelen van

nieuwe ontwerpgerichte bedrijfsideeën⁶. Een andere oproep, de EIT Community Booster 2021, biedt twintig veelbelovende startende en doorgroeiende ondernemingen elk financiële steun ter waarde van 50 000 EUR.

Het NEB ondersteunt ook burgers en gemeenschappen om een actieve rol te vervullen bij het versnellen van de groene transitie in hun eigen omgeving. Door zijn participatieve aanpak wil het NEB het maatschappelijk middenveld en mensen van alle leeftijden en alle mogelijke achtergronden bereiken. Twee specifieke NEB-oproepen van de **EIT Community NEB** waren nadrukkelijk gericht op het samen met burgers creëren van oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen via kleinschalige projecten. Na het succes van het eerste proefproject in 2021 werden bij de in 2022 gelanceerde oproepen voor **Nieuw Europees Bauhaus-cocreatie van publieke ruimten** en **Nieuw Europees Bauhaus-burgerinitiatieven** 18 burgerparticipatieprojecten uit 14 landen geselecteerd.

Naast de specifieke oproepen en acties in het kader van het NEB wordt het initiatief tevens ondersteund door een aantal oproepen tot bijdragen en acties die het NEB opnemen als een contextueel element of als prioriteit (zonder specifiek NEB-budget). Dit is bijvoorbeeld het geval voor de onlangs gelanceerde aanbesteding voor een **regeling voor intercollegiaal onderwijs over hoogwaardige architectuur en de bebouwde omgeving** of de toekomstige oproepen voor **artiestenresidenties** in het kader van Culture Moves Europe.

Tot slot hebben verschillende NEB-acties bijgedragen aan het **Europees Jaar van de jeugd** in 2022: zo heeft de Commissie in het kader van het **Erasmus+ Discover EU-initiatief**⁷ een NEB-traject gelanceerd om 18-jarigen op milieuvriendelijke wijze door Europa te laten reizen.

Tabel 1: specifieke oproepen en acties voor de *transformatie van plekken ter plaatse om de bebouwde omgeving en levensstijl op lokaal niveau te transformeren*

Oproep	Programma	Budget
Ondersteuning van de inzet van lighthouse-demonstratieprojecten voor het Nieuw Europees Bauhaus-initiatief in het kader van Horizon Europa-missies	Horizon Europa	30 miljoen EUR
Samenwerkingsmodellen van lokaal bestuur om de emblematische transformatie van het stedelijke milieu te versnellen en bij te dragen aan het Nieuw Europees Bauhaus-initiatief en de doelstellingen van de Europese Green Deal	Horizon Europa	2 miljoen EUR
Het Nieuw Europees Bauhaus — vormgeven aan een groenere en eerlijkere manier van leven in creatieve en inclusieve samenlevingen door middel van architectuur, ontwerp en kunst	Horizon Europa	6 miljoen EUR
Demonstratieprojecten voor sociale en betaalbare woonwijken	Horizon Europa	10 miljoen EUR

⁶ Meer informatie over de geselecteerde projecten en bedrijfspartnerschappen is te vinden op: https://worth-partnership.ec.europa.eu/worth-partnership-projects/worth-ii-partnership-projects_nl

⁷ https://youth.europa.eu/discovereu_nl

Versterken van de Europese coördinatie en uitwisseling om draagvlak te kweken voor innovatie met het oog op duurzaamheid, kwaliteit, circulariteit en sociale inclusie in de bebouwde omgeving, als bijdrage aan het Nieuw Europees Bauhaus (Built4People)	Horizon Europa	1 miljoen EUR
Oproep tot cocreatie van de openbare ruimte via burgerinitiatieven	Horizon Europa	0,27 miljoen EUR
NEB-oproep in het kader van het Stedelijk Europa-initiatief 2021-2027	Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO)	50 miljoen EUR
Technische bijstand voor overheidsinstanties: ondersteuning voor lokale initiatieven in het kader van het Nieuw Europees Bauhaus	Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO)	2,5 miljoen EUR
Initiatief voor betaalbare huisvesting	Programma voor de interne markt (SMP)	1,2 miljoen EUR

Tabel 2: specifieke oproepen en acties die gericht zijn op het *transformeren van het innovatieklimaat*, ter bevordering van innovatie die gericht is op het integreren van duurzaamheid, inclusie en esthetiek in nieuwe oplossingen en producten

Oproep	Programma	Budget
Versnelling van de ontwikkeling van in het kader van het Nieuw Europees Bauhaus startende ondernemingen door het EIT — EIT Community Booster	Horizon Europa	0,7 miljoen EUR
Worth Partnership Project II — eerste oproep tot het indienen van voorstellen	Cosme-programma, voorganger van het SMP	Circa 1 miljoen EUR (de oproep is geïntegreerd in de gehele opdracht met een totale waarde van 3,5 miljoen EUR)
Het collectieve inlichtingen- en actieprogramma Big Buyers (Big Buyers 3 — BB3)	Programma voor de interne markt (SMP)	geen vooraf vastgesteld bedrag toegewezen aan het NEB
Digitale oplossingen ter ondersteuning van het Nieuw Europees Bauhaus-initiatief	Het programma Digitaal Europa (DIGITAL)	1 miljoen EUR

Tabel 3: oproepen en acties voor de *verspreiding van nieuwe betekenissen*, waarbij kanttekeningen worden geplaatst bij onze zienswijzen en mentaliteit omtrent de kernwaarden esthetiek, duurzaamheid en inclusie

Oproepen	Programma	Budget
Burgerinitiatieven — EIT Community Nieuw Europees Bauhaus	Horizon Europa	0,12 miljoen EUR
Erasmus+-oproep voor Europese jongeren samen	Erasmus+- programma (Erasmus)	geen vooraf vastgesteld bedrag toegewezen aan het NEB

Acties	Programma
Europese prijs voor innovatief onderwijs 2022 (jaarlijks thema NEB)	Erasmus+-programma (Erasmus)
eTwinning 2022 (jaarlijks thema NEB)	Erasmus+-programma (Erasmus)
DiscoverEU 2022 (NEB-traject)	Erasmus+-programma (Erasmus)

3. Uitvoering door de lidstaten

Steeds meer lidstaten integreren het NEB in hun eigen activiteiten en beleidsprogramma's. Dit gebeurt deels via de nationale contactpunten, maar ook via andere ministeries in de lidstaten, evenals via NEB-partners en vrienden. In dit hoofdstuk worden enkele voorbeelden gegeven van specifieke acties van de lidstaten.

- In november 2022 organiseerde de Finse regering in samenwerking met de Europese Commissie, de regering van Zweden en de regering van Estland de bijeenkomst op hoog niveau **New European Bauhaus Goes Into the Woods**⁸ in Espoo (Finland). De bijeenkomst spitste zich toe op het duurzame beheer van de Europese bossen en op het potentieel van materialen van biologische oorsprong om de bouwsector koolstofneutraler te maken. In aanwezigheid van de premiers van Finland en Estland, de vicepremier van Zweden en commissaris Sinkevičius kondigde voorzitter Von der Leyen de oprichting van een NEB Academy aan. Dit initiatief ter gelegenheid van het Europees Jaar van de Vaardigheden 2023 heeft tot doel groene en digitale vaardigheden in de bouwsector te bevorderen.
- De **Zweedse raad voor duurzame steden** en zes steden in het noorden van Zweden hebben daarnaast ook "Visions of the North"⁹ gelanceerd, waarbij elf creatieve teams werken aan de

⁸ <https://www.nordicbauhaus.eu/into-the-woods#/page=1>

⁹ <https://arkdes.se/slutevenemang-visioner-i-norr/>

transitie naar klimaatneutrale en duurzame steden aan de hand van NEB-benaderingen, uitgaande van de unieke kenmerken en processen van deze zes steden.

- In Spanje was het NEB een van de factoren die hebben bijgedragen tot de snelle goedkeuring van een **nieuwe wet inzake hoogwaardige architectuur**¹⁰, die uitgaat van duurzaamheid, kwaliteit, inclusie en toegankelijkheid. Het wetgevingsproces werd voorbereid door een participatief proces dat gelijk opging met de cocreatiefase van het NEB en voortbouwde op het EU-initiatief.
- Het NEB is opgenomen in het nieuwe Ierse nationale beleid inzake architectuur (**Irish National Policy on Architecture, Places for People**¹¹), dat in mei 2022 van start is gegaan.
- Het NEB stond model voor de nieuwe **strategie voor de culturele en creatieve sector van de Slowaakse Republiek 2030**¹².
- Het NEB verschaftte het conceptuele kader voor het Slowaakse en Oostenrijkse **jaar van de klimaat zorg 2022**¹³, dat plaatsvond onder auspiciën van de president van de Slowaakse Republiek en werd georganiseerd door Mária Beňačková Rišková van de NEB-rondetafelconferentie op hoog niveau. Het evenement bestond uit een aantal evenementen die gericht waren op klimaatverandering en de gevolgen daarvan voor gemeenschappen, waaronder de creatieve sector.
- De **Griekse overheid** heeft onlangs een transdisciplinaire NEB-werkgroep opgezet binnen de regering. De multilevelgroep bestaat uit leden van zowel het Ministerie van Milieu en Energie als het Ministerie van Cultuur, hoogleraren van alle architectenopleidingen in Griekenland, civiel ingenieurs, vertegenwoordigers van de Technische Kamer van Griekenland en de Griekse vereniging van architecten, alsmede vertegenwoordigers van de lokale overheid.
- In Duitsland heeft het **Duitse milieuagentschap (UBA)** een intern onderzoeksproject opgezet dat moet uitmonden in aanbevelingen voor stedelijke ruimten: “Advancing the New European Bauhaus: Sustainable Mobility and Resilient Urban Spaces for a Better Quality of Life (AdNEB)”¹⁴.
- In **Frankrijk** werden in het kader van een oproep tot **verbetering van de huisvesting van de toekomst**¹⁵ 97 gerealiseerde projecten door het Ministerie van Cultuur en het Ministerie van Huisvesting onderscheiden met een excellentiekeurmerk voor betaalbare en duurzame kwaliteitswoningen die in overeenstemming zijn met de NEB-beginselen, en ontvingen 20 projecten op maat gesneden ondersteuning.
- Tijdens een informele conferentie van de EU-ministers van Huisvesting, die in maart 2022 onder het **Franse voorzitterschap** werd georganiseerd, zegden de EU-ministers van huisvesting toe het NEB en andere instrumenten en initiatieven van de Commissie (zoals de renovatiegolf) te zullen aanwenden om overmatig ruimtebeslag tegen te gaan en zich te zullen inspannen om een inclusieve, toegankelijke en passende leefomgeving tot stand te brengen¹⁶.

¹⁰ https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2022-9837

¹¹ <https://www.gov.ie/en/publication/f9879-places-for-people-national-policy-on-architecture/>

¹² <https://www.culture.gov.sk/ministerstvo/strategia-kultury-a-kreativneho-priemyslu-2030/>

¹³ <https://yearofclimate.care/en>

¹⁴ <https://www.umweltbundesamt.de/en/research-project-adneb-advancing-the-new-european>

¹⁵ <https://www.culture.gouv.fr/en/Thematiques/Architecture/Actualites-de-l-architecture/Appel-a-Manifestation-d-Interet-Engages-pour-la-qualite-du-logement-de-demain>

¹⁶ <https://presidence-francaise.consilium.europa.eu/en/news/the-27-member-states-the-european-commission-and-stakeholders-in-housing-are-committed-to-supporting-the-ecological-transition-in-construction-for-quality-affordable-and-environmentally-friendly-housing/>

- Daarnaast werden in 2022 in talloze lidstaten bij de **lancering van de cohesiebeidsprogramma's voor de periode 2021-2027** evenementen op hoog niveau georganiseerd waaraan werd deelgenomen door commissaris Ferreira en vertegenwoordigers van regeringen, regionale en lokale overheden, die onder meer ingingen op NEB-ambities en -ideeën in de nieuwe programmeringsperiode.

4. Invloed van het NEB op de EU-beleidsomgeving

4.1 Het NEB in de beleidsvorming van de EU

Zoals uiteengezet in de mededeling over het Nieuw Europees Bauhaus, bouwt het initiatief voort op een uitgebreid EU-beleidskader. Het NEB richt zich niet op regelgeving, maar op het inspireren van andere initiatieven van de Commissie en het integreren van de NEB-waarden en -beginselen in de beleidsvorming van de EU. Dit gebeurt deels door de financiering in het kader van een aantal EU-programma's en deels door nauwe samenwerking tussen het NEB-team en andere diensten van de Commissie. Om deze uitwisseling te bevorderen, brengt een stuurgroep meer dan 20 directoraten-generaal en vertegenwoordigers van de kabinetten van 15 commissarissen bijeen.

In het kader van de follow-up van de **industriestrategie van de EU** zijn diverse transitietrajecten gaande of in de maak, met verschillende verwijzingen naar het NEB:

- In november 2022 werd het **transitietraject voor de nabijheid en de sociale economie**¹⁷ gelanceerd, een routekaart die bedoeld is om de sociale economie en lokale bedrijven van de EU veerkrachtiger, groener en digitaal te maken. In totaal namen meer dan 400 belanghebbenden bij het ecosysteem deel aan het cocreatieproces, waaronder de NEB-gemeenschap, die individueel of via een speciale in het voorjaar van 2022 georganiseerde workshop aan het definitieve document hebben bijgedragen. In het transitietraject wordt het NEB aangemerkt als een initiatief om verschillende gemeenschappen aan de basis te mobiliseren voor de ontwikkeling van duurzame, verrijkende en inclusieve projecten. Wat met name het belang van investeringen in sociale infrastructuur betreft, wordt in het document verwezen naar het **initiatief voor betaalbare huisvesting**¹⁸, dat een vlaggenschipinitiatief van het NEB is. Daarnaast onderstreept het transitietraject het belang van digitale sociale innovatie en Tech For Good¹⁹ om sociale projecten van onderaf te ondersteunen.
- De **EU-strategie voor duurzaam en circulair textiel**²⁰, die in maart 2022 werd gepubliceerd, voorziet in acties voor de hele levenscyclus van textielproducten, die tegelijkertijd de groene en de digitale transitie van het ecosysteem ondersteunen. In de strategie wordt naar het NEB verwezen voor de vertaling van de Europese Green Deal in tastbare initiatieven die duurzame levensstijlen bevorderen, waaronder mode, en tegelijkertijd voldoen aan eisen op het gebied van esthetiek en inclusiviteit.

¹⁷ https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/proximity-and-social-economy/proximity-and-social-economy-transition-pathway_nl

¹⁸ [Initiatief voor betaalbare huisvesting \(europa.eu\)](https://single-market-economy.ec.europa.eu/initiatives/initiative-for-affordable-housing_nl).

¹⁹ Tech For Good betreft door technologie aangestuurde, betaalbare, betrouwbare oplossingen en diensten die sociale en milieudoelen dienen.

²⁰ https://environment.ec.europa.eu/publications/textiles-strategy_nl

- Het **transitietraject voor een veerkrachtiger, groener en digitaler bouwecosysteem**²¹ biedt verdere mogelijkheden om de krachten te bundelen met het NEB. Een werkdocument van de diensten van de Commissie uit december 2021 om het cocreatieproces op gang te brengen²² bevat verschillende verwijzingen naar het Nieuw Europees Bauhaus, waaronder het vergroten van het jaarlijkse aantal grondige renovatieprojecten. Het NEB-lab is een mogelijk instrument om een faciliterend kader te creëren om de veerkracht van de bouwsector te ondersteunen, waaronder het verminderen van strategische afhankelijkheden.

Daarnaast werd in het voorstel voor een herziening van de **richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen**, dat deel uitmaakt van de nieuwe regelgevingsinitiatieven van de Commissie ter ondersteuning van de Green Deal, naar het NEB verwezen als een contextueel element²³, en het NEB werd tevens nauw betrokken bij de herziening van de verordening inzake bouwproducten.

Met het oog op de ontwikkeling van een toekomstgerichte onderzoeks- en innovatieagenda voor het NEB heeft de Commissie een workshop op hoog niveau georganiseerd over “Onderzoek en innovatie voor het Nieuw Europees Bauhaus”, die in februari 2022 uitmondde in de publicatie van het “**Horizon Europe and new European Bauhaus NEXUS report**”²⁴. In de workshop werden deskundigen op het gebied van architectuur, de bebouwde omgeving, ontwerp, klimaat en energie bijeengebracht. De aanbevelingen en suggesties in het verslag dragen bij tot de ontwikkeling van werkprogramma’s van Horizon Europa die beter aansluiten bij de doelstellingen van het NEB. Verschillende oproepen in het werkprogramma van Horizon 2023/2024 hebben zich door dit verslag laten inspireren.

Op interinstitutioneel niveau was een van de belangrijkste beleidsontwikkelingen de aanneming in november 2021 van de **Conclusies van de Raad over cultuur, architectuur van hoge kwaliteit en gebouwde omgeving als kernelementen van het Nieuw Europees Bauhaus-initiatief**²⁵. In de conclusies wordt de lidstaten verzocht in de nationale sociaaleconomische en territoriale ontwikkelingsstrategieën meer rekening te houden met de beginselen en de aanpak van het NEB-initiatief en de circulaire economie. In overeenstemming met de conclusies van de Raad en het verslag van de OCM-groep van deskundigen uit de EU-lidstaten over investeren in een architectuur en leefomgeving van hoge kwaliteit voor iedereen (2021) bevat het onlangs goedgekeurde werkplan voor cultuur 2023-2026 een specifieke actie ter bevordering van het NEB-initiatief. Via overleg binnen deskundigennetwerken na de OCM en regelmatige bijeenkomsten van de Europese directeuren voor architectuurbeleid (EDAP), zal worden gekeken naar mogelijke initiatieven om te komen tot een hoogwaardige leefomgeving voor iedereen, waaronder bewoners van landelijke en afgelegen gebieden, zoals ultraperifere gebieden.

Bovendien heeft de Raad in juni 2022 een **aanbeveling betreffende leren voor ecologische duurzaamheid**²⁶ vastgesteld. Onder uitdrukkelijke verwijzing naar de culturele en creatieve dimensie die het NEB toevoegt aan de Europese Green Deal beveelt de Raad aan te investeren in groene en

²¹ https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/construction/construction-transition-pathway_nl

²² <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/47996>

²³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0802&qid=1641802763889>

²⁴ <https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/9f9acd60-8aec-11ec-8c40-01aa75ed71a1/language-nl>

²⁵ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14534-2021-INIT/nl/pdf>

²⁶ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9242-2022-INIT/nl/pdf>

duurzame apparatuur, hulpbronnen en infrastructuur (gebouwen, terreinen en technologie) voor leren, sociale activiteiten en recreatie om te zorgen voor gezonde en veerkrachtige leeromgevingen.

In september 2022 heeft het **Europees Parlement** zijn **verslag over het Nieuw Europees Bauhaus** aangenomen²⁷. In het verslag spreekt het Parlement zijn steun uit voor het initiatief en roept met name op meer financiële middelen vrij te maken voor het initiatief. Ook het **Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC)**²⁸ en het **Comité van de Regio's (CvdR)**²⁹ brachten positieve adviezen uit.

4.2 De Commissie voegt de daad bij het woord

De Europese Commissie werkt aan de uitvoering van NEB-initiatieven, ook in het kader van haar eigen vastgoedstrategie en haar verantwoordelijkheid als belangrijke actor in de Europese wijk in Brussel. Sinds februari 2021 hanteert de Commissie een nieuwe vastgoedstrategie voor de lange termijn. Deze strategie omvat een mededeling en een actieplan over de **vergroening van de Commissie**³⁰, waarin de beginselen van de Green Deal en de ervaringen met de wereldwijde pandemie die tot de nieuwe hybride manieren van werken hebben geleid, zijn verwerkt. Met de mededeling presenteert de Commissie een routekaart om tegen 2030 klimaatneutraliteit te bereiken.

Het Nieuw Europees Bauhaus is onderdeel van deze nieuwe strategie en vormt een nieuw interactiekanaal in de relaties van de Commissie met de lokale partners in Brussel, zowel op regionaal als stadsniveau, aangezien participatie altijd centraal staat in de NEB-activiteiten. Zo organiseerde het NEB een workshop in het kader van de ontwikkeling door het Brussels Gewest van een nieuw plan voor de Europese wijk, om na te gaan wat andere buurtbewoners verwachten van een publieke actor als de Commissie.

Het NEB inspireerde ook het mensgerichte ontwerp van het nieuwe bezoekerscentrum van de Commissie in het Karel de Grote-gebouw, waar circulaire en duurzame materialen werden toegepast.

De nieuwe **vestiging van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek van de Europese Commissie in Sevilla** is het eerste EU-gebouw waarvan het ontwerp volledig gebaseerd is op het conceptuele kader van het NEB³¹. De Europese Commissie selecteerde het bouwkundig ontwerp voor de toekomstige locatie door een internationale architectuurwedstrijd uit te schrijven. Het dak van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek zal volledig worden bedekt met zonnepanelen, die de binnenplaats, de tuin en het onderzoeksgebouw tegen de zon beschermen, net als de "pergola's" die veel voorkomen in Sevilla.

²⁷ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0213_NL.html#_section2

²⁸ <https://www.eesc.europa.eu/nl/our-work/opinions-information-reports/opinions/new-european-bauhaus>

²⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021IR5640>

³⁰ https://commission.europa.eu/about-european-commission/organisational-structure/people-first-modernising-european-commission/people-first-greening-european-commission_nl

³¹ https://new-european-bauhaus.europa.eu/new-european-bauhaus-inspired-future-jrc-site-seville_nl



Straatbeeld © PLAYTIME

Deze voorbeelden vormen slechts het begin van een nieuwe duurzame aanpak. Gezien het huidige gebouwenbestand en de lopende projecten die gericht zijn op de Europese wijk, zal de transformatie de komende jaren worden voortgezet.

5. Onderwijs en vaardigheden

Tijdens de cocreatiefase van het NEB werd het heel duidelijk dat vaardigheden en kennis voor degenen die de Europese Green Deal aansturen, zowel op nationaal als op EU-niveau, van cruciaal belang zijn om de transformatie van onze samenlevingen en de economie te versnellen. Het NEB heeft verschillende projecten ontwikkeld die verband houden met vaardigheden en kennis, en de Commissie zal zich blijven richten op deze sector, mede in het kader van het Europees Jaar van de Vaardigheden in 2023. Zoals in november 2022 aangekondigd door voorzitter Von der Leyen tijdens de conferentie “Bauhaus in the Woods”, zullen we de NEB Academy opzetten die opleiding en kennisdeling zal aanbieden, met de nadruk op duurzaam bouwen, materialen van biologische oorsprong en circulariteit. Het project zal worden ondersteund met een subsidie van 1 miljoen EUR door de gemeenschappelijke onderneming “Een circulair biogebaseerd Europa”.

Nu al stellen verschillende onderwijsinstellingen nieuwe leerplannen voor op basis van NEB-waarden of werven zij jonge onderzoekers om NEB-projecten te bevorderen. De **Technische Universiteit Delft** opende een positie voor een junior onderzoeker om in het kader van het NEB aan het lighthouse-demonstratieproject NEB STAR te werken. Door de Ierse Onderzoeksraad is een speciale doctoraatsbeurs toegekend aan een onderzoeker van het **University College Dublin** die tot taak krijgt na te gaan in hoeverre het NEB in staat is een rechtvaardige en koolstofarme transitie, wenselijk geacht in Ierse steden, te bevorderen. Aanvullende NEB-onderzoeksprojecten aan het University College Dublin, in partnerschap met lokale overheden en het bedrijfsleven, hebben betrekking op thema's als cultureel erfgoed, adaptief hergebruik van leegstaande religieuze gebouwen, koolstofarm ontwerp en cocreatie van klimaatbestendige wijken. Ook de **Noorse Universiteit voor Wetenschap en Technologie** heeft een positie opengesteld voor een doctoraat in artistiek onderzoek gewijd aan het NEB. De **European Association of Creative Industries** werkt momenteel aan een Europese Master of Arts die de NEB-beginselen belichaamt. Het doel ervan is de NEB-ideeën bij grote modebedrijven

onder de aandacht te brengen en groene en digitale innovatie te stimuleren. Het NEB staat volop in de belangstelling binnen **eCAADe (Education and Research in Computer-Aided Architectural Design in Europe)**, de belangrijkste onderwijs- en onderzoeksgemeenschap in Europa die zich richt op de digitale transformatie van architectuur. Dit jaar werd de jaarlijkse conferentie georganiseerd door de KU Leuven in Gent, en het thema was “Cocreating the future: inclusion in and through design”, waarbij een sessie specifiek gewijd was aan het NEB³². Het Nieuw Europees Bauhaus staat ook steeds hoger op de agenda voor architectuuronderwijs in Europa. De **jaarlijkse conferentie van de European Association for Architecture Education (EAAE)** in Madrid, met als titel “Towards a New European Bauhaus”³³, stond dit jaar geheel in het teken van de beweging. De strijd tegen de klimaatverandering en de verwezenlijking van duurzame ontwikkelingsdoelstellingen vormen momenteel een kader voor het wetenschappelijke debat over de opleiding en beroepspraktijk van architecten. Daarnaast werkt het NEB-lab-project **Bauhaus goes South** aan de ontwikkeling van een NEB-opleiding binnen universiteiten.

In het voorjaar van 2022 lanceerde het NEB-lab een oproep over de **transformatie van kenniscentra**. De oproep heeft tot doel nieuwe samenlevingsvormen te bevorderen zonder verdere milieuschade aan te richten, kleine projecten zichtbaarder te maken als onderdeel van het Nieuw Europees Bauhaus-initiatief en een transnationaal netwerk van gelijkgestemde projectleiders en potentiële partners op te zetten. Dit vereist niet alleen dat de komende generaties wordt bijgebracht de biodiversiteit te eerbiedigen en te beschermen, maar ook de bereidheid om schadelijk gedrag af te leren en onze mentaliteit te veranderen. Onze onderwijsinstellingen spelen hierbij een belangrijke rol. De oproep is bedoeld om initiatieven met elkaar te verbinden die bepalend zijn voor waar en hoe mensen leren — van in de klas tot op straat, in de speeltuin of in de bibliotheek³⁴. De oproep werd in februari 2022 samen met de “Education for Climate Coalition” gelanceerd en eind 2022 gesloten³⁵. De oproep mobiliseerde meer dan 190 deelnemers van binnen en buiten de EU, onder meer uit Mexico, Turkije en Oekraïne. De projecten lopen sterk uiteen qua omvang en aard, van universiteiten die studenten willen betrekken bij de renovatie van hun campus, tot kunstenaars die workshops over klimaateducatie voor kinderen opzetten.

Een van de projecten die in het kader van de oproep zijn ingediend, “**De vluchtelingenschool**”, maakt deel uit van het Poolse project “Otwieramy szkoły” (De scholen gaan open) — een reeks sociale acties om de huidige problemen in het onderwijs op te lossen via ontwerp³⁶. Het doel ervan is om Oekraïense minderjarige vluchtelingen weer een gevoel van veiligheid en verbondenheid te geven. In oktober 2022 kreeg de school bezoek van de Oekraïense First Lady Olena Zelenska, en tijdens de expositie van de vereniging van Poolse architecten kreeg het initiatief lof toegezwaaid als een project dat inspeelt op crisissituaties, net als het Paper Partition System van de Japanse architect Shigeru Ban (zie ook het NEB-lab “Acties voor Oekraïne”).

6. Groeiende gemeenschap van pleitbezorgers en uitvoerders

Het NEB heeft zich ontpopt tot een beweging die met een doelgroep van miljoenen mensen in de hele Unie nog enorme groei mogelijkheden bezit. De rol van deze gemeenschap was niet alleen om

³² <https://kuleuven.ecaade2022.be/>

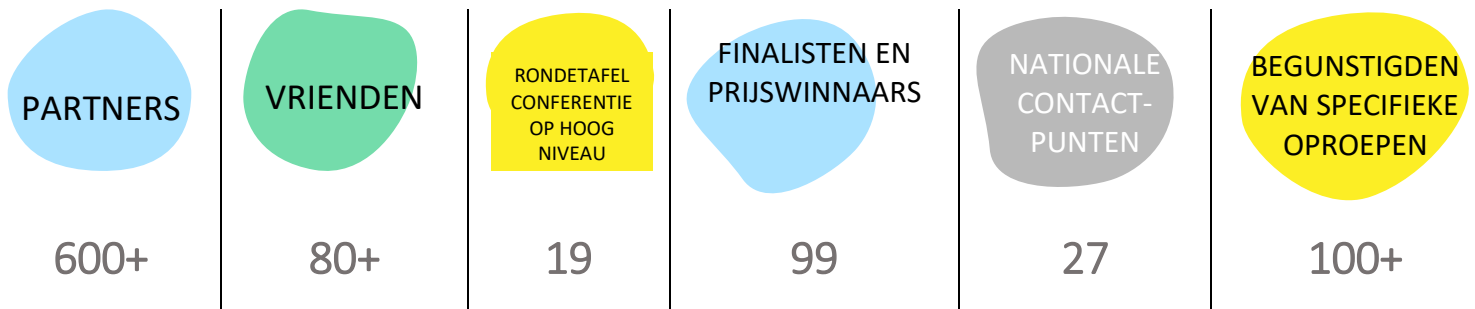
³³ [Home — EAAE \(eaaemadrid2022.es\)](https://www.eaae.eu/home).

³⁴ https://europa.eu/new-european-bauhaus/get-inspired/inspiring-projects-and-ideas/neb-lab-transformation-places-learning_nl

³⁵ <https://education-for-climate.ec.europa.eu/en>

³⁶ <https://otwieramyszkoly.pl/>

boodschappen rond het NEB uit te dragen, maar ook om kennis over te dragen aan de bredere gemeenschap en samen oplossingen te ontwikkelen. Lokale en internationale organisaties in heel Europa, onder meer op het gebied van cultuur, onderwijs, architectuur, erfgoed, bosbouw, bouw en huisvesting of mode, komen bijeen om hun werk te presenteren en na te gaan hoe ze hun krachten kunnen bundelen. Een netwerk van gelijkgestemde organisaties met verschillende expertisegebieden, achtergronden en schaalgrootten kan meer bewerkstelligen dan afzonderlijke entiteiten alleen.



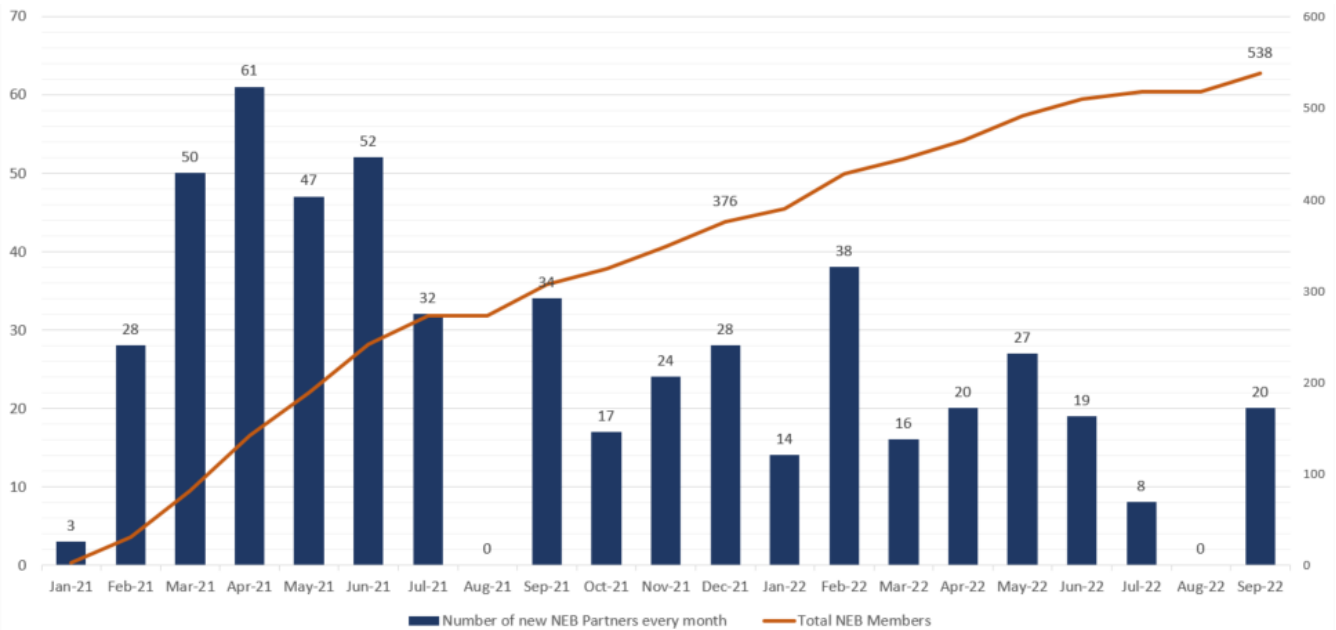
6.1 Partners

Partners zijn non-profitorganisaties en bestaan uit ngo's, stichtingen en onderwijs- en onderzoeksinstituten zoals universiteiten en scholen voor hoger onderwijs. Van meet af aan fungeren de partners als klankborden en ambassadeurs voor het initiatief. Zij vervullen de hoofdrol in het cocreatieproces van het NEB. Gaandeweg hebben zij belangrijke instrumenten van het initiatief mede vormgegeven, zoals het NEB-lab, waar partners het voortouw nemen bij diverse NEB-projecten met verschillende thematische prioriteiten. Zij zijn ook betrokken geweest bij het ontwerpen van het NEB-kompas (zie bijlage) en bij belangrijke evenementen zoals het NEB-festival.

Partnerorganisaties zijn afkomstig uit alle lidstaten en bereiken miljoenen mensen. Verschillende entiteiten uit niet-EU-landen, zoals Oekraïne, de Verenigde Staten en Turkije, hebben zich ook bij het netwerk aangesloten. Sommige partners vertegenwoordigen grote netwerken, andere zijn kleinschalige initiatieven. Sinds de publicatie van de mededeling over het Nieuw Europees Bauhaus in september 2021 is het aantal partners meer dan verdubbeld.

Aantal NEB-partners³⁷

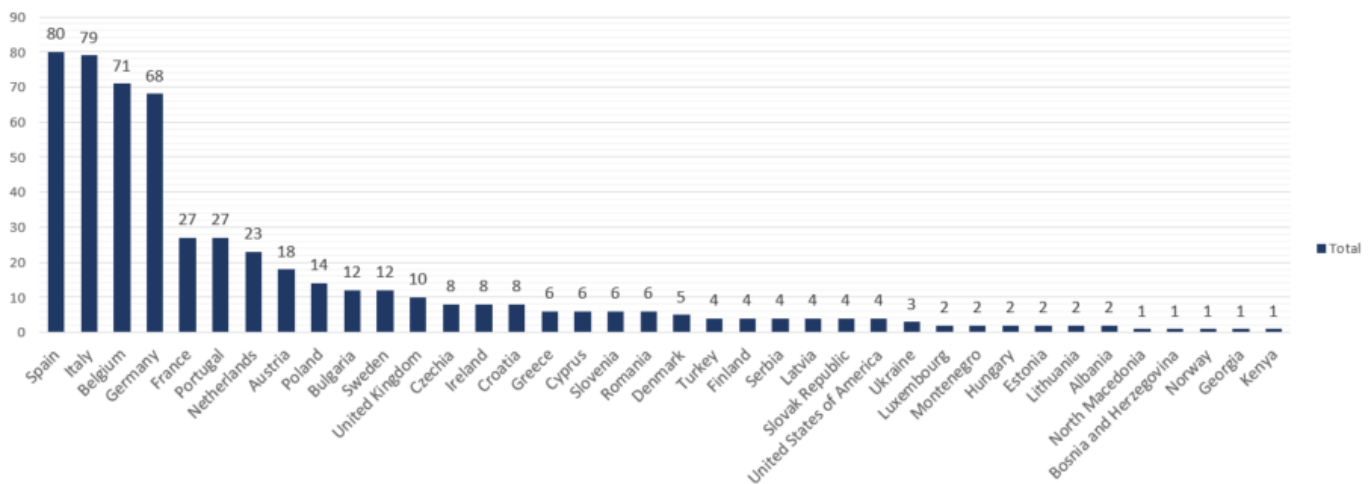
³⁷ De open uitnodiging tot inschrijving als partner werd in de zomer van 2021 en 2022 tijdelijk opgeschort.



In landen als België, Duitsland, Spanje en Italië is het netwerk van NEB-partnerorganisaties sneller gegroeid dan in andere regio's van Europa. Veel in België gevestigde partners zijn Europese netwerken.

Het NEB ziet het als een van zijn belangrijke taken om de aanwezigheid in regio's en landen te vergroten, waaronder in plattlandsgebieden³⁸, waar het NEB-partnernetwerk vooralsnog vrij beperkt is. Minder partners betekent niet automatisch minder NEB-activiteiten. Er zijn ook lidstaten waar het NEB zeer populair is, maar waar we slechts een handvol partnerorganisaties hebben, zoals Estland.

Landen van herkomst van NEB-partners (9.10.2022)



Het NEB heeft niet alleen een eigen beweging gecreëerd, maar ook anderen geïnspireerd om de handen ineen te slaan rond de NEB-waarden. Zo heeft de Europese houtsector **Wood4Bauhaus**³⁹ gelanceerd, een open platform om de bouwsector en alle betrokken belanghebbenden te bereiken.

³⁸ Er kan bijvoorbeeld worden gekeken naar mogelijke synergieën met de gemeenschap van het plattlandspact, dat is opgericht in het kader van de langetermijnvisie voor plattlandsgebieden in de EU, met meer dan 1 200 leden uit plattlandsgebieden in heel Europa: https://rural-vision.europa.eu/index_nl

³⁹ <https://wood4bauhaus.eu/>

De onlangs opgerichte **European Fashion Alliance**⁴⁰ is een ander voorbeeld van een grensoverschrijdend initiatief dat is geïnspireerd op het NEB. Tijdens een tweedaagse modetop in Duitsland in maart 2022 bracht NEB-partner **Fashion Council Germany** de toonaangevende Europese modeorganisaties bijeen om gezamenlijk aan de weg te timmeren in de Europese modesector, waarbij het accent ligt op duurzaamheid en creativiteit. Vijftientig Europese modeorganisaties sloten zich aan bij de alliantie, die tot doel heeft een bloeiend, duurzaam en inclusief Europees mode-ecosysteem te bevorderen.

NEB-partners zorgen ook op lokaal niveau voor tastbare transformaties. Een centrum voor techniek en ontwikkeling stond aan de wieg van de **NEBbyAYR-beweging**⁴¹ in de Portugese stad Matosinhos. Het centrum betreft jongeren vroegtijdig bij het ontwerp, het ontwikkelen van prototypen en de toepassing van innovatieve stedelijke oplossingen, en werd bekroond met de NEB-prijs 2021.

In Spanje neemt de **gezondheidsdienst van Galicië** als officiële NEB-partner het voortouw bij een regionaal project dat de gezondheidssector beschouwt als een drijvende kracht achter culturele en sociale transformatie op basis van duurzaamheid. In Frankrijk wil de **beweging Unisson(s)**⁴² een nieuwe interdisciplinaire architectuurstroming in de geest van het NEB op gang brengen; dit moet zorgen voor een collectieve ambitie om praktijken te veranderen en toe te werken naar een koolstofarme en organische architectuur. Verschillende Nederlandse NEB-partners hebben samen met Oekraïense ontwerpers in Nederland een **netwerk van beroepsbeoefenaren op het gebied van ruimtelijke inrichting voor de wederopbouw van Oekraïne**⁴³ opgezet. Het netwerk richt zich op capaciteitsopbouw, in de vorm van arbeidsbemiddeling voor Oekraïners, lezingen, conferenties, bijeenkomsten en studiobezoeken.

6.2 Vrienden

Toen de grondslagen van de gemeenschap eenmaal waren vastgesteld, werd al snel duidelijk dat het NEB baat zou hebben bij een actievere betrokkenheid van het bedrijfsleven en de overheid, met name in de regio's en steden. Daarom werd in het voorjaar van 2022 een nieuwe permanente oproep gelanceerd voor vrienden van het Nieuw Europees Bauhaus. Sindsdien zijn meer dan tachtig vrienden tot het netwerk toegetreden. In de gemeenschap spelen vrienden een cruciale rol. Zij kunnen zichzelf aanbieden als gastheer of sponsor van NEB-projecten: zij financieren of verwelkomen projecten in hun stad of regio en helpen bij de uitvoering van projecten.

Zo heeft het ontwerpcollectief **Arup** bijstand verleend aan NEB-partner **Concomitentes** bij een project dat artistieke en culturele praktijken ontwikkelt om duurzaamheid en participatie van burgers te bevorderen. **Drees&Sommers**, een belangrijke speler in de vastgoedsector, heeft het "Re-Building Europe"-initiatief gelanceerd, waarbij talloze bedrijven betrokken zijn. In een aantal workshops buigen ondernemingen, investeerders, vastgoedondernemingen, architecten, ingenieurs, gemeenten en inwoners zich over oplossingen die een voortrekkersrol wegleggen voor Europa als het gaat om duurzaamheid, digitalisering en paraatheid.

⁴⁰ <https://www.europeanfashionalliance.org/>

⁴¹ <https://www.ceiia.com/ayr>

⁴² <https://www.construction21.org/france/data/sources/users/19148/20220810143309-mouvement-unissons---manifeste-anglais.pdf>

⁴³ <https://unun.nu/>

Vrienden nemen ook het initiatief om de lokale gemeenschappen van belanghebbenden bijeen te brengen en te activeren, bijvoorbeeld door middel van ontbijtbijeenkomsten, zoals die welke worden georganiseerd door de Finse NEB-vriend **Maptionnaire** waar Finse NEB-belanghebbenden van gedachten kunnen wisselen over inspraakpraktijken⁴⁴.

Het NEB wil concrete veranderingen in de praktijk teweeg brengen, en deze veranderingen vinden grotendeels plaats in lokale en regionale contexten. Daarom spelen plattelandsgebieden, steden en regio's een centrale rol bij het toegankelijker maken van het NEB en het betrekken van burgers bij het transformatieproces. Enkele overheidsinstanties die als vrienden tot de NEB-gemeenschap zijn toegetreden, zijn de **autonome provincie Bolzano**, projectcoördinator van het NEB-lab-project "New European Bauhaus of the mountains", en de **regio Hauts-de-France**, die het Stedelijk Europa-initiatief (EUI)⁴⁵ uitvoert in het kader van het cohesiebeleid. Meer regio's en lokale overheidsactoren die vrienden worden, zijn van cruciaal belang voor de verspreiding van lokale NEB-projecten in heel Europa en voor bloeiende lokale NEB-gemeenschappen.

De geografische spreiding van vrienden is vergelijkbaar met die van partners. De helft van alle vrienden is gevestigd in vier lidstaten (Duitsland, Spanje, Frankrijk en Italië). Veel vrienden zijn actief op het gebied van architectuur, ontwerp en stedelijke ontwikkeling. Het verbreden van de geografische spreiding van vrienden en het uitbreiden van de gemeenschap met meer entiteiten op lokaal en regionaal niveau en met jongeren, inclusie, kunst en cultuur is een uitdaging die binnen afzienbare tijd moet worden aangepakt. Het NEB zal ook formats ontwikkelen voor actievere uitwisseling en netwerkvorming tussen de leden van de gemeenschap.

6.3 Rondetafelconferentie op hoog niveau

Vanaf de oprichting tot aan de uitvoeringsfase heeft het initiatief sterk geprofiteerd van de inbreng van de 19 leden van de rondetafelconferentie op hoog niveau (High-Level Roundtable, HLRT), die tot doel hebben het initiatief buiten de beleidsinstrumenten van de EU verder op weg te helpen⁴⁶. Hun uiteenlopende culturele en geografische achtergronden (Europa, Azië en Afrika) voegen waardevolle perspectieven toe aan het NEB. De leden vervullen uiteenlopende rollen en taken: als groep droegen zij met een verslag bij aan de cocreatiefase van het NEB en speelden zij tevens een belangrijke rol bij het opstellen van de mededeling over het Nieuw Europees Bauhaus van september 2021. Zij fungeren als klankbord voor de voorzitter van de Commissie en de commissarissen om ideeën te testen en het initiatief verder te ontwikkelen.

Individueel fungeren de leden als NEB-ambassadeurs in hun landen en gemeenschappen en nemen zij deel aan NEB-activiteiten en -evenementen. Zo waren bij het NEB-festival 2022 veel leden actief betrokken, als spreker of als organisator van nevenevenementen. De HLRT-leden nemen ook actief deel aan NEB-lab-projecten. Meer recentelijk zijn zij begonnen met het opzetten van hun eigen werkgroepen binnen de NEB-gemeenschap. Zo werkt Pia Maier Schriever het esthetische aspect van het NEB verder uit met een groep deskundigen met verschillende achtergronden.

⁴⁴ https://new-european-bauhaus.europa.eu/get-involved/events/independent-event-building-better-places-people-examples-efficient-stakeholder-engagement-and-2022-10-13_nl

⁴⁵ [Stedelijk Europa-initiatief | EUI \(urban-initiative.eu\)](https://stedelijk-europa-initiatief.nl/).

⁴⁶ https://new-european-bauhaus.europa.eu/about/high-level-roundtable_nl



Leden van de rondetafelconferentie op hoog niveau met voorzitter Ursula von der Leyen, commissaris Mariya Gabriel en commissaris Elisa Ferreira. © Europese Unie, 2021

6.4 Nationale contactpunten

Om de inspanningen op nationaal niveau rondom het initiatief nauwer op elkaar af te stemmen en te coördineren, hebben alle lidstaten nationale contactpunten (NCP's) aangewezen. De NCP's verzamelen informatie over relevante ontwikkelingen op het nationale grondgebied en nemen deel aan een informeel EU-netwerk voor de uitwisseling van informatie en ervaringen. Zij zijn van cruciaal belang voor de verspreiding van informatie over het NEB in de lidstaten.

Deze nieuwe taak is aan verschillende soorten entiteiten toevertrouwd: van nationale innovatieagentschappen en nationale architectuurcentra tot Ministeries van Cultuur en Sport, Ministeries van Milieu en Energie en een Ministerie van Binnenlandse Zaken. Deze institutionele diversiteit weerspiegelt goed de transdisciplinaire en sectoroverschrijdende dimensies van het initiatief en verrijkt de uitwisselingen binnen het netwerk. De NCP's komen regelmatig online en één keer onder elk voorzitterschap in de respectieve lidstaat bijeen. Na een eerste succesvolle bijeenkomst in Parijs zal de volgende vergadering onder het Zweedse voorzitterschap in juni 2023 in Malmö plaatsvinden. Het Zweedse voorzitterschap zal ook een NEB-evenement organiseren tijdens het grootste beleidsevenement voor cultuur van het land, "Mensen en cultuur". Onder het Tsjechische voorzitterschap heeft een aantal NEB-evenementen plaatsgevonden, waaronder twee evenementen in Brno.



Nationale NEB-contactpunten © Europese Unie, 2021

7. Nieuw Europees Bauhaus-lab

Het NEB-lab is de “denk-en-doetank” van het initiatief om samen de instrumenten, oplossingen en beleidsmaatregelen te creëren, te ontwikkelen en te testen die de gewenste veranderingen in de praktijk zullen faciliteren.

NEB-lab-projecten worden voorgesteld en aangestuurd door de Commissie of door consortia van verschillende leden van de NEB-gemeenschap⁴⁷. Projectpartnerschappen moeten verschillende disciplines en relevante competenties combineren, en deelnemers uit verschillende EU-lidstaten omvatten. De projecten worden geacht een veranderingsproces op gang te brengen en met hun resultaten een basis voor beleidsvorming te vormen, opensource-mogelijkheden te bieden voor leden van de NEB-gemeenschap en in verschillende contexten te kunnen worden getest en gerepliceerd.

Het lab verstrekt geen rechtstreekse financiering, maar ondersteunt de ontwikkeling van de projecten en faciliteert de contacten met potentieel geïnteresseerde partijen (diensten van de Commissie, regionale of lokale overheden, bedrijven, deskundigen enz.).

⁴⁷ Projecten met de ambitie om deel te nemen aan het NEB-lab kunnen worden voorgesteld door NEB-partners, leden van de rondetafelconferentie op hoog niveau, NEB-prijswinnaars en finalisten, nationale NEB-contactpunten en begunstigden van EU-financiering bij specifieke oproepen in het kader van het NEB. NEB-vrienden kunnen een idee of voorstel aandragen en bijdragen aan projecten als host of sponsor, maar mogen geen projectvoorstellen indienen.

In november 2022 heeft het NEB-lab gestalte gekregen in vijf door de Commissie aangestuurde en drie door de gemeenschap aangestuurde projecten.



Projecten in het kader van het NEB-lab. © Europese Unie, 2022

7.1 Door de Commissie aangestuurde projecten

Tot door de Commissie aangestuurde projecten is besloten op basis van de resultaten van de cocreatiefase. Financiering, regelgeving, vaardigheden/onderwijs en etikettering zijn door de gemeenschap aangemerkt als belangrijke facilitatoren voor de transformatie van de bebouwde omgeving en voor de uitvoering van NEB-projecten.

Dit hoofdstuk richt zich op drie initiatieven die deel uitmaken van de door de Commissie aangestuurde projecten en die reeds in 2022 resultaten hebben opgeleverd: de etiketteringsstrategie – een project voor de ontwikkeling van instrumenten voor het kenschetsen en herkennen van de elementen die specifieke initiatieven “NEB” maken, een project inzake innovatieve financieringsoplossingen en een project om de noodsituatie in Oekraïne het hoofd te bieden⁴⁸. Het project over Oekraïne werd na het begin van de Russische agressie aan het Lab toegevoegd en illustreert de bereidheid van de NEB-gemeenschap om Oekraïne te steunen.

De **etiketteringsstrategie** is ontwikkeld om de algemene criteria voor de selectie en evaluatie van NEB-projecten en -initiatieven te verduidelijken⁴⁹. Deze “etiketteringsstrategie” wordt uitgevoerd in het kader van de voorbereidende actie inzake het “NEB-kennismanagementplatform” van het Europees Parlement. De etiketteringsstrategie bestaat uit twee niveaus: ten eerste uit het NEB-kompas, een kaderdocument met duidelijkere definities van de drie NEB-waarden en de NEB-beginselen die

⁴⁸ In hoofdstuk 5 (Onderwijs en vaardigheden) en hoofdstuk 1 (Samenvatting) wordt verwezen naar twee aanvullende projecten die betrekking hebben op respectievelijk de transformatie van kenniscentra en een analyse van het regelgevingskader.

⁴⁹ https://europa.eu/new-european-bauhaus/get-inspired/inspiring-projects-and-ideas/neb-lab-labelling-strategy_nl

kunnen worden gebruikt voor projecten uit verschillende sectoren; en ten tweede uit gedetailleerde criteria voor specifieke groepen projecten, zoals de bebouwde omgeving of textiel.

Het **Nieuw Europees Bauhaus-kompas**⁵⁰ wordt gepubliceerd als bijlage bij dit verslag. Hierin worden de ambitieniveaus bepaald voor initiatieven die zich in de beginfase bevinden en het biedt beleidsmakers die de NEB-filosofie op hun grondgebied willen toepassen een concreet, participatief en transdisciplinair kader. Het kompas baseert zich niet alleen op de recente literatuur over elk van de waarden en beginselen van het NEB, maar ook op het gebruik ervan in andere EU-programma's, publicaties en toezeggingen, zoals het OMC-verslag "Towards a shared culture of architecture: Investing in a high-quality living environment for everyone"⁵¹, de Verklaring van Davos, of de talloze pijlers van de Europese Green Deal, met name de renovatiegolf. De definities worden aangevuld met voorbeelden, leidende beginselen en beoordelingsinstrumenten. Het NEB-kompas heeft ook tot doel de ontwikkeling van overheidsbeleid en financieringsinitiatieven in verband met het NEB te faciliteren, zowel op EU-niveau als in de lidstaten.

Op basis van het kompas zullen in de komende jaren specifiekere evaluatiekaders worden ontwikkeld. Ten eerste zullen criteria voor gebouwen en de bebouwde omgeving worden ontwikkeld die rekening houden met de drie dimensies van het NEB: duurzaamheid, schoonheid en inclusie. Vervolgens zullen wij ons richten op de textielsector. Deze NEB-keurmerken zullen worden ontwikkeld in nauwe samenhang met bestaande kaders zoals Level(s) of het keurmerk voor duurzaam textiel. De eerste resultaten moeten vóór het einde van het huidige mandaat van de Commissie zichtbaar worden.

In 2022 werd de eerste fase van het NEB-lab-project **Innovative Funding Solutions** afgerond. Het doel van dit project is het financieel ondersteunen van kleinere begunstigden in Europa die moeite hebben om toegang te krijgen tot de gangbare, vaak complexe kanalen voor EU-financiering via oproepen en programma's van de EU. In 2023 zal de **NEB Funding Solutions Hub** worden ontwikkeld, een proefproject dat gekenmerkt wordt door zowel filantropie als crowdfunding. De hub moet gaan fungeren als één loket voor zowel filantropen als projectpromotoren, hetgeen de efficiëntie en sectorgerichtheid ten goede komt.

Het NEB-lab-project **Acties voor Oekraïne** is ontwikkeld naar aanleiding van de Russische agressie. Als onderdeel van een ecosysteem van Europese programma's om Oekraïne bij te staan, was de rol van het NEB primair om verschillende lopende initiatieven met elkaar te verbinden, wederom gebruikmakend van de kracht en collectieve intelligentie van zijn netwerk. In het kader van het NEB-lab en in samenwerking met Oekraïense partners werd het project opgetuigd met drie thematische zwaartepunten: woningnood, circulaire huisvesting en webinars voor capaciteitsopbouw.

In een eerste proefproject hebben de HLRT-leden Shigeru Ban (Japan), Hubert Trammer (Polen) en Mária Beňačková Rišková (Slowakije) samen met NEB-partners het "Paper Partition System" ingevoerd, een eenvoudige maar efficiënte oplossing om de privacy te vergroten in opvangcentra (bv. openbare gebouwen of sportcentra) waar mensen die onderdak zoeken tijdelijk worden opgevangen.

In een volgende stap zal het NEB-lab voor Oekraïne samen met de belanghebbenden doorgaan met het opbouwen van capaciteit in lokale gemeenten. Uit de eerste beoordelingen door deskundigen van

⁵⁰ De volledige documentatie over het kompas is bij dit verslag gevoegd en kan tevens worden geraadpleegd op: https://new-european-bauhaus.europa.eu/document/405245f4-6859-4090-b145-1db88f91596d_nl

⁵¹ <https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/bd7cba7e-2680-11ec-bd8e-01aa75ed71a1/language-nl>

de meest dringende prioriteiten die moeten worden aangepakt, is gebleken dat er behoefte is aan uitwisseling en aanpassing van kennis en kunde, onder meer op het gebied van duurzame wederopbouw en energie-efficiëntie, maar ook participatieve processen en stadsplanning. In het voorjaar van 2023 zal een reeks webinars over verschillende aspecten van de wederopbouw worden georganiseerd voor gemeenten in Oekraïne.

Naast de door de Commissie aangestuurde projecten worden drie NEB-lab-projecten aangestuurd door de NEB-gemeenschap. Bij deze projecten organiseren de leden van de NEB-gemeenschap zichzelf om in specifieke plaatsen of contexten verandering te bewerkstelligen.

7.2 Door de gemeenschap aangestuurde projecten

- **NEB goes South**⁵² is een project dat is opgezet door zes architectuuropleidingen in Zuid-Europa (Porto, Valencia, Toulouse, Bologna, Zagreb en Athene). In het kader van het initiatief wordt van gedachten gewisseld over de specifieke problemen waarmee Zuid-Europese regio's worden geconfronteerd in verband met de ecologische en maatschappelijke crises, en worden wijzigingen in onderwijsprogramma's voorgesteld teneinde een nieuwe professionele cultuur te bevorderen die bijdraagt aan een duurzamere bebouwde omgeving, conform de NEB-waarden.
- Het **Noordse koolstofneutrale Bauhaus**⁵³ is erop gericht creativiteit te benutten om de bebouwde omgeving en steden van de toekomst vorm te geven. Het wordt aangestuurd door de overheden van vijf Scandinavische landen (Denemarken (en de autonome regio Faeröer) Finland, Zweden, IJsland en Noorwegen). In november 2022 trad Estland toe tot het Noords Bauhaus.
- Het project **New European Bauhaus of the mountains**⁵⁴ is gericht op de uitvoering van het NEB op regionaal niveau, met bijzondere aandacht voor Zuid-Tirol. Het project is een drijvende kracht achter de transformatie van plaatsen, openbare ruimten en gebouwen in berggebieden.

Aanvullende door de NEB-gemeenschap in gang gezette projecten zullen begin 2023 in het NEB-lab worden opgenomen. Entiteiten uit lidstaten die tot op heden ondervertegenwoordigd zijn in het NEB-lab-project, worden aangemoedigd deel te nemen.

⁵² <https://www.up.pt/neb-goes-south/>

⁵³ <https://www.nordicbauhaus.eu/#/page=1>

⁵⁴ <http://mountainbauhaus.eu/>

8. De Nieuw Europees Bauhaus-prijzen 2021 en 2022

De NEB-prijzen zijn een speciale manier om initiatieven ter plaatse te ondersteunen. Dankzij de prijzen krijgen bestaande verwezenlijkingen de aandacht die ze verdienen, en krijgt de jongere generatie steun om nieuwe concepten en ideeën uit te werken. Zij geven zichtbaarheid aan voorbeelden en concepten die illustreren dat er in onze gebieden, in onze gemeenschappen en in onze praktijken mooie, duurzame en inclusieve plaatsen bestaan, waardoor de weg wordt geëffend voor de toekomst.



The Rivers of Sofia © Europese Unie 2022



The Blue Economy Happy School Skabrnja, Kroatië © Europese Unie, 2022

De in 2021 en 2022 toegekende NEB-prijzen (in totaal werden meer dan 3 000 aanvragen ontvangen) zijn de meest zichtbare en tastbare aspecten van het initiatief tot dusver⁵⁵. De NEB-prijzen belonen projecten en ideeën die zijn afgestemd op de NEB-beginselen en een impact hebben op lokale gemeenschappen in de gehele EU, waaronder in plattensgebieden. Bij de twee edities kwamen in totaal 38 winnaars uit de bus, met een totaal van 795 000 EUR aan prijzengeld. Tijdens beide edities werden de prijzen toegekend voor afgeronde projecten, NEB Awards, en voor concepten en ideeën van jonge talenten van 30 jaar of jonger, Rijzende sterren van het Nieuw Europees Bauhaus. In 2022 werd het concept van de prijzen afgestemd op de belangrijkste thematische zwaartepunten die voortvloeien uit de NEB-ontwerpfase, zoals vastgelegd in de NEB-mededeling: opnieuw verbinding maken met de natuur, een gevoel van saamhorigheid hervinden, voorrang voor plekken en mensen die dit het hardst nodig hebben, en de behoefte aan langetermijndenken en een levenscyclusbenadering in het industriële ecosysteem. Ook werd aangemoedigd om bij het toekennen van prijzen te zorgen voor een evenwichtige geografische vertegenwoordiging. In 2022 won een project uit Cyprus een van de publieksprijzen, hetgeen erop wijst dat het NEB geleidelijk ingang vindt en publieke erkenning krijgt in kleinere lidstaten.

Voor veel finalisten en prijswinnaars was de prijs een aanmoediging om hun inspanningen voort te zetten in overeenstemming met de NEB-waarden. Een prima voorbeeld is het programma “**Bauhaus in Residence Vienna 2023**” dat in 2022 door de Oostenrijkse winnaar van de NEB Award (Gleis 21, einzueins Architektur — Schwarzatal) werd voorgelegd aan de 52 finalisten van de NEB-prijsvraag 2022. Tijdens dit programma zullen vier finalisten van de NEB-prijsvraag 2022 worden uitgenodigd om zich in Wenen een maand lang te buigen over het thema “mooi, duurzaam, samen”. Ook de Griekse Odyssey Academy, die in 2022 een prijs won voor haar project ter bevordering van de professionele

⁵⁵ https://new-european-bauhaus.europa.eu/get-involved/2022-prizes_nl

integratie van kwetsbare bevolkingsgroepen, wil andere winnaars van de NEB-prijs uitnodigen naar Griekenland te komen.

Een van de winnende projecten in 2021, het Spaanse **NEST-project** dat werd bekroond in de categorie “Oplossingen voor de gezamenlijke ontwikkeling van de bebouwde omgeving en natuur”, is vervolgens ook geselecteerd voor de EIT-accelerator voor startersbedrijven. Dit is de aanzet tot een NEB-trechterbenadering, van ideeën tot commerciële activiteiten en van start-ups tot groei op schaal, waarbij synergieën met bestaande EU-instrumenten tot stand worden gebracht.

Veel begunstigden van de eerste twee edities van de NEB-prijsvraag bevestigden dat de prijs een positief en blijvend effect op hun projecten had. Zij wezen op de voordelen om deel uit te maken van een gemeenschap die dezelfde waarden deelt en op de impuls die de NEB-prijs en de daaraan gekoppelde financiering aan hun projecten hebben gegeven, waardoor de eerste transformaties ter plaatse zichtbaar worden. De NEB-prijswinnaars zijn bovenal pioniers die aantonen dat hoogwaardige, duurzame en inclusieve oplossingen mogelijk zijn en vele anderen inspireren om dit voorbeeld te volgen.



De commissarissen Mariya Gabriel en Elisa Ferreira met finalisten van de prijsvraag 2022 tijdens de prijsuitreiking in juni 2022, in het kader van het NEB-festival. © Europese Unie, 2022

Aangezien het NEB-initiatief onze leefomgeving en onze manier van dingen doen verandert, zijn de NEB-prijzen afgestemd op deze transformatie. De NEB-prijsvraag 2023 zal voor het eerst betrekking hebben op projecten die behalve in de EU ook in de **Westelijke Balkan** worden uitgevoerd, overeenkomstig een langetermijndoelstelling van het NEB om een wereldwijd gesprek op gang te brengen, samen te werken en van elkaar te leren bij het aandragen van lokale oplossingen voor wereldwijde uitdagingen. Bovendien zal in het Europees Jaar van de Vaardigheden naast projecten in het kader van “**New European Bauhaus Champions**” en uitmuntende ideeën in het kader van “**Rijzende sterren van het Nieuw Europees Bauhaus**”, een extra onderdeel “**New European Bauhaus Education Champions**” worden gewijd aan initiatieven die gericht zijn op onderwijs en leren⁵⁶. De wedstrijd zal in totaal 345 000 EUR toekennen aan 15 initiatieven om hun projecten en concepten verder te ontwikkelen en te promoten. De winnaars zullen bekend worden gemaakt tijdens een officiële, door de Europese Commissie georganiseerde ceremonie in juni 2023.

⁵⁶ In toekomstige edities van de wedstrijd kunnen andere thematische onderdelen worden voorgesteld.

9. Voorlichting, betrokkenheid van burgers, evenementen

9.1 Voorlichting en betrokkenheid van burgers

Het NEB roept op tot collectieve actie op meerdere niveaus en burgerparticipatie bij het tot stand brengen van een mooie, duurzame en inclusieve toekomst. Sinds de lancering van het initiatief staat voorlichting centraal bij de pogingen om de betrokkenheid van burgers te bevorderen.

In 2022 waren de voorlichtingsacties rond het NEB gericht op:

1. Het initiatief toelichten en mensen inspireren door lokale voorbeelden van positieve veranderingen onder de aandacht te brengen⁵⁷.
2. Contacten leggen met professionals binnen relevante vakgebieden die geïnteresseerd zijn in deelname aan het groeiende initiatief.
3. Nuttige inhoud en informatie delen over beschikbare projectondersteuning en financieringsmogelijkheden.

Gedurende het jaar werden via de pers⁵⁸, digitale media (website⁵⁹, nieuwsbrieven⁶⁰, Instagram⁶¹) en evenementen⁶² (persoonlijk en online) belangrijke boodschappen verspreid onder relevante actoren, leden van de gemeenschap en burgers.

De **NEB-prijsvraag** (januari-juli) en het **NEB-festival** (februari-juni) waren de twee belangrijkste en meest impactvolle campagnes die in 2022 in het kader van het initiatief werden gelanceerd. Elke campagne was meerkanaalig en meertalig.

Een van de hoogtepunten van het jaar was de lancering van het NEB-lab en de uitbreiding van de gemeenschap⁶³ met bedrijven en overheidsinstanties in april. Ook de bekendmaking van de winnaar⁶⁴ van de door het NEB geïnspireerde internationale architectuurprijsvraag voor een nieuw gebouw in het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek van de Commissie in Sevilla, waar 400 onderzoekers zullen worden ondergebracht, trok veel belangstelling. Tot slot hebben aangekondigde financieringsmogelijkheden en de resultaten van NEB-oproepen het hele jaar door veel aandacht gekregen. Voorbeelden hiervan waren de open oproepen ter ondersteuning van burgers en steden⁶⁵ in maart, de lighthouse-demonstratieprojecten⁶⁶ in mei, de zestig CrAFT-steden⁶⁷ in september en de open oproep van NEB UIA voor innovatieve projecten in steden⁶⁸ in oktober.

9.2 NEB-evenementen

In het afgelopen jaar was er op door en voor de NEB-gemeenschap georganiseerde evenementen gelegenheid te over om ideeën uit te wisselen, discussies over NEB-onderwerpen te stimuleren en

⁵⁷ https://new-european-bauhaus.europa.eu/get-inspired/inspiring-projects-and-ideas_nl

⁵⁸ https://new-european-bauhaus.europa.eu/press-media_nl

⁵⁹ https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_nl

⁶⁰ https://europa.eu/new-european-bauhaus/stay-touch/e-zine_nl

⁶¹ <https://www.instagram.com/neweuropeanbauhaus/>

⁶² https://new-european-bauhaus.europa.eu/get-involved/events_nl

⁶³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_22_2285

⁶⁴ https://new-european-bauhaus.europa.eu/new-european-bauhaus-inspired-future-jrc-site-seville_nl

⁶⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_22_2141

⁶⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_22_2780

⁶⁷ https://craft-cities.eu/wp-content/uploads/2022/09/Sixty-cities-join-CrAft_-_press-release-29.09.22.pdf

⁶⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_22_6003

mogelijkheden voor toekomstige samenwerking te verkennen. NEB-evenementen kunnen ook een nieuw publiek op het initiatief attenderen, lopende werkzaamheden onder de aandacht brengen en verschillende themagebieden en gemeenschappen met elkaar verbinden. Tussen november 2021 en november 2022 werden, voor zover de Commissie weet, meer dan 120 gedecentraliseerde/onafhankelijke NEB-evenementen georganiseerd, waarvan vele gericht waren op de uitwisseling van goede praktijken tussen de leden van de gemeenschap, en zowel grens- als discipline-overschrijdend⁶⁹. De vertegenwoordigingen van de Commissie in de lidstaten organiseerden ook NEB-evenementen en partnerschappen samen met lokale en nationale belanghebbenden en organisaties.

9.2.1. Nieuw Europees Bauhaus-festival 2022

Het eerste Nieuw Europees Bauhaus-festival (9–12 juni 2022) was het grootste evenement voor de NEB-gemeenschap sinds de lancering van het initiatief en bracht meer dan 200 000 mensen in Brussel en in de lidstaten fysiek en virtueel bijeen⁷⁰. Het belangrijkste doel van het festival was het uitwisselen van goede praktijken die onze leefruimten en dagelijkse ervaringen mooi, duurzaam en inclusief maken. Het evenement was opgezet rond drie hoofdpijlers: een FAIR (tentoonstelling van NEB-initiatieven), een FEST (cultureel programma) en een FORUM (discussies over NEB-gerelateerde onderwerpen).

Voorzitter Ursula von der Leyen opende het festival officieel vanuit Rome, terwijl de commissarissen Mariya Gabriel en Elisa Ferreira in Brussel met deelnemers van gedachten wisselden en het evenement afsloten tijdens de NEB-prijsuitreiking 2022.

De inauguratie van het festival en de presentatie van de NEB-prijsvraag trok alleen al meer dan 2 000 deelnemers (fysiek aanwezig of online). In totaal namen verschenen dan honderd sprekers en artiesten ten tonele en volgden circa 200 000 personen de talloze evenementen en sessies.

Het festival bleek een uitstekende gelegenheid voor wetenschappers, kunstenaars, ontwerpers, politici, architecten en technologen om contacten te leggen en het glas te heffen. Een mooi voorbeeld van hoe betrokken de gemeenschap is, was de lancering tijdens het festival van het **Europees bouwmeestersnetwerk**, een uitvloeisel van een samenwerkingsverband tussen vier bouwmeesters uit Ierland, Nederland, Zweden en het Vlaamse Gewest van België en twee stadsarchitecten uit Brussel en Groningen⁷¹.

Ook werden nieuwe onderwerpen op de agenda geplaatst, zoals de nijpende situatie in Oekraïne. Het NEB-team organiseerde een reeks bijeenkomsten met de Oekraïense NEB-gemeenschap die het festival bijwoonde.

⁶⁹ Een overzicht van de onafhankelijke evenementen is te vinden op https://new-european-bauhaus.europa.eu/get-involved/events_nl. Hierin zijn niet meegerekend de ruim 200 nevenevenementen die in het kader van het Nieuw Europees Bauhaus-festival in juni 2022 werden georganiseerd.

⁷⁰ <https://new-european-bauhaus-festival.eu/home>

⁷¹ <https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/projecten/new-european-bauhaus/bouwmeestersnetwerk/start-van-europees-bouwmeestersnetwerk>



Nieuw Europees Bauhaus-festival © Europese Unie 2022

Naast de rechtstreekse uitwisselingen in Brussel waren ook de ruim 200 **nevenevenementen** in heel Europa een belangrijk onderdeel van het festival. Sommigen trokken meer dan 1 000 deelnemers, maar er waren ook kleinere evenementen die een rechtstreekse impact hadden binnen de gemeenschappen.

Sommige nevenevenementen namen de vorm aan van kleine festivals. een Grieks NEB-festival dat werd georganiseerd door het World Human Forum vond plaats in het Ellinikon aan de Atheense Rivièra, het grootste stedelijke herontwikkelingsproject in Europa. Het evenement bracht beleidsmakers op hoog niveau en prominente internationale sprekers op het gebied van ecologie, stedelijke ontwikkeling, toerisme, regeneratieve stedelijke ontwikkeling en duurzaamheid bijeen rond het thema “**Ecobuilding the Future**”. In verschillende thematische sessies werden nieuwe of innovatieve voorbeelden gepresenteerd rond de drie kernwaarden van het NEB: mooi, duurzaam, samen.



© World Human Forum 2022

Tijdens een ander nevenevenement over “**De cultuur van transformatie**”, dat plaatsvond in het Duitse Dessau, een van de locaties van het historische Bauhaus, werd nagegaan hoe culturele evenementen structurele veranderingen in de hand kunnen werken⁷². Het evenement spitste zich toe op het concrete voorbeeld van Zeitz, een stad in een plattelandsgebied nabij Dessau, die na de val van de Berlijnse muur grote economische en sociale veranderingen heeft ondergaan en voor nieuwe uitdagingen staat als gevolg van de geplande uitfasering van steenkool.

Tijdens het NEB-festival organiseerde de Commissie ook een nevenevenement in het kader van het initiatief **Intelligent Cities Challenge (ICC)**⁷³, dat bijdraagt tot de doelstellingen van het NEB met creatieve oplossingen die garant staan voor circulariteit in lokale gemeenschappen in 136 steden. Vijf ICC-steden presenteerden hun initiatieven tijdens een sessie genaamd “Developing Circular and Sharing Economy Practices in Cities”⁷⁴. Het NEB-festival bracht vertegenwoordigers van steden bijeen om samen te werken aan schaalbare en duurzame oplossingen.

Het eerstvolgende NEB-festival staat gepland voor april 2024.

9.2.2 Andere NEB-gerelateerde evenementen van de Europese Commissie

Het NEB wil breed vertegenwoordigd zijn in de verschillende beleidsterreinen van de EU. Het initiatief kwam daarom ook prominent aan bod in verschillende andere door de Commissie georganiseerde evenementen en conferenties:

- de eerste grote gelegenheid voor de NEB-gemeenschap om na de publicatie van de mededeling bijeen te komen, was het evenement **LIFE in the New European Bauhaus**. Op de driedaagse conferentie werden voorbeeldprojecten onder de aandacht gebracht die worden gefinancierd via de programma’s LIFE en Horizon 2020, uitgevoerd in de geest van het NEB en illustratief voor de eerste NEB-acties. Een andere doelstelling was om ideeën aan te reiken over hoe toekomstige projecten de NEB-beginselen ten uitvoer kunnen leggen.

⁷² <https://new-european-bauhaus-festival.eu/side-events/TPp2GonPu07ym1XoARpkW>

⁷³ <https://www.intelligentcitieschallenge.eu/>

⁷⁴ <https://www.intelligentcitieschallenge.eu/news/icc-cities-share-circular-solutions-festival-new-european-bauhaus>

- de **Europese Week van regio's en steden** (oktober 2021), met bijzondere aandacht voor de mededeling van de Commissie over het Nieuw Europees Bauhaus en de betrokkenheid van de gemeenschap;
- de beleidsconferentie tijdens de **EU-week voor duurzame energie** (oktober 2021), met bijzondere aandacht voor de mededeling over het Nieuw Europees Bauhaus en de betrokkenheid van de gemeenschap;
- de workshop over “Nieuw Europees Bauhaus: samenwerking, gemeenschap en cultuur voor innovatie” tijdens de **R&I-dagen** (september 2022);
- de workshops tijdens **Europese Week van regio's en steden** (oktober 2022) over de rol van regio's en steden in het Nieuw Europees Bauhaus, de eerste oproep voor innovatieve acties in het kader van het Stedelijk Europa-initiatief en het NEB en de Green Deal in onze regio's en steden;
- het **Europeana-initiatief**, dat de digitale transformatie van instellingen voor cultureel erfgoed bevordert, heeft in verschillende blogposts, tentoonstellingen en galerijen aandacht besteed aan het NEB⁷⁵;
- de **Commissiedelegaties** in de lidstaten organiseerden evenementen in heel Europa, in samenwerking met lokale en nationale entiteiten, waaronder de conferentie “**Green Challenges in Spatial Practice**”, georganiseerd door de delegatie van de Europese Commissie in Estland, samen met de Estse Vereniging van architecten. In de geest van het Nieuw Europees Bauhaus is tijdens de conferentie in Tallinn gekeken hoe steden, gebouwen en openbare ruimte op duurzame en inclusieve wijze kunnen worden gepland en ontworpen. De delegaties van de Europese Commissie in Oostenrijk en Tsjechië organiseerden een grensoverschrijdend evenement op hoog niveau in de Bauhaus-villa Tugendhat in Brno, Tsjechië, om het NEB-initiatief te promoten, genaamd “**The New European Bauhaus: beauty, sustainability and cultural heritage through the prism of Villa Tugendhat**”. Tijdens het evenement vond een debat plaats tussen commissaris Mariya Gabriel, Tsjechisch EP-lid Martina Dlabajová, de Tsjechische viceminister van Cultuur Vlastislav Ouroda en conservator-restaurateur Ivo Hammer met politici en ambtenaren uit de architectuur-, stedenbouw-, bouw- en cultuursector.

⁷⁵ <https://www.europeana.eu/nl/new-european-bauhaus>



LIFE in the New European Bauhaus-evenement © Europese Unie 2021

9.2.3 NEB-gerelateerde evenementen buiten Europa

Met het oog op de geleidelijke ontwikkeling van de internationale dimensie was het NEB ook aanwezig op het internationale toneel:

- digitale aanwezigheid bij **EXPO Dubai**, waarbij de winnende projecten/ideeën van de NEB-prijsvraag 2021 onder de aandacht werden gebracht;
- nevenevenement van de EU tijdens **COP26**, met bijzondere aandacht voor de mondiale dimensie van het NEB; alsmede
- een sessie over het NEB in het **World Urban Forum (WUF)**, georganiseerd door de **NEB-partner Programma van de Verenigde Naties voor menselijke nederzettingen (VN-Habitat)**.